

Regionale samenwerkingsafspraken ketenaanpak valpreventie Groningen

1). Partijen

- Gemeenten in de provincie Groningen: Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Oldambt, Pekela, Stadskanaal, Veendam, Westerkwartier en Westerwolde
- Zorgverzekeraars: Zorgverzekeraar Menzis, namens alle zorgverzekeraars
- Huisartsenorganisatie: DokNoord

2). Inleiding

In Nederland belandt elke vier minuten een 65-plusser op de Spoedeisende Hulp als gevolg van een valincident. Ruim de helft van hen heeft botbreuken, waarbij heup- en/of polsfracturen het meest voorkomen. Een op de vijf 65-plussers loopt bij een val hersenletsel op.

De gevolgen van valincidenten kunnen grote impact hebben op het persoonlijk leven van 65-plussers en daarmee de kwaliteit van leven ernstig beïnvloeden. Het letsel na een val heeft vaak invloed op het zelfvertrouwen van mensen, waardoor zij in een neerwaartse spiraal terecht komen. Het gevolg hiervan is dat zij minder bewegen, sociaal geïsoleerd raken, minder goed voor zichzelf zorgen en mogelijk weer vallen. Dit leidt er uiteindelijk toe dat zij niet meer zelfstandig kunnen wonen en een beroep moeten doen op zorginstanties. Met een sterk toenemende vergrijzing in 2040 is de prognose dat een derde van bevolking 65 jaar of ouder is waarmee het aantal valincidenten, zo is de aanname, ook fors stijgt en daarmee de druk op het gemeentelijk en medisch domein evenredig zal toenemen. Voorkomen is beter dan genezen en daarom slaan wij de handen ineen met de regionale ketenaanpak valpreventie.

De ketenaanpak valpreventie Groningen is erop gericht dat het aantal valincidenten onder 65-plussers in de toekomst relatief vermindert, zodat een grotere groep 65-plussers langer vitaal en zelfredzaam thuis kan blijven wonen. Het effect van de ketenaanpak valpreventie leidt er op langere termijn toe, dat minder 65-plussers een beroep moeten doen op de zorg als gevolg van een (te voorkomen) valincident.

Voor een succesvolle ketenaanpak valpreventie is domein overstijgende samenwerking tussen het gemeentelijk en medisch domein noodzakelijk. De basis van de regionale samenwerkingsafspraken voor de ketenaanpak valpreventie is de landelijke [handreiking voor de ketenaanpak valpreventie](#) voor gemeenten. Het omschrijft de te ondernemen stappen in de keten en hoe deze geïmplementeerd kunnen worden. Intensievere samenwerking tussen professionals uit zowel het gemeentelijk, als het medisch domein moet ertoe bijdragen dat 65-plussers een gericht valpreventie advies ontvangen om valincidenten te voorkomen.

In deze samenwerkingsafspraken leggen partijen vast hoe zij de ketenaanpak valpreventie op basis van benodigde randvoorwaarden integraal en regionaal willen organiseren. De afspraken worden zodanig gekaderd, dat er voldoende ruimte blijft voor een lokaal plan van aanpak en de uitvoering ervan. De afspraken richten zich op de opsporing, en verwijzing van 65-plussers van het gemeentelijk domein naar het medisch domein en omgekeerd. Partijen dragen ieder verantwoordelijkheid voor het nakomen van het eigen deel en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het geheel van de afspraken. Partijen spreken elkaar aan op het niet nakomen van (delen van) de afspraken.

Context

In 2023 is in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) afgesproken dat gemeenten en GGD 's, zorgverzekeraars en VWS samenwerken aan een gezonde generatie in 2040 in een gezonde leefomgeving met een sterk sociaal netwerk. In het GALA staan ook vijf verschillende ketenaanpakken beschreven die gemeenten samen met hun zorgverzekeraar in moeten richten. Eén daarvan is de ketenaanpak valpreventie. De aanpak van het GALA en het Integraal Zorgakkoord (IZA) wordt door de gemeenten met de preferente zorgaanbieder Menzis en andere partners uitgevoerd in het regionale netwerk Gezond Groningen. De ketenaanpak valpreventie valt in het netwerk Gezond Groningen onder actielijn 2: "Meer Preventie, Welzijn en Samenleving". Vier van de vijf ketenaanpakken zijn ondergebracht binnen deze actielijn.

3). Ambities en doelstellingen van de samenwerkingsafspraken

Het is onze ambitie dat in 2025 (of zoveel eerder als mogelijk) iedere thuiswonende 65-plusser een maatgericht valpreventie advies aangeboden kan krijgen om valincidenten te voorkomen en indien van toepassing in de gelegenheid wordt gesteld om deel te nemen aan een daarbij passende valpreventieve beweeginterventie, zodat hun vitaliteit wordt vergroot en het aantal valincidenten afneemt.

De kritische succesfactor hiervoor is een gestructureerde ketenaanpak, zodat 65-plussers met een valrisico vroegtijdig worden opgespoord en er integraal samengewerkt wordt tussen het gemeentelijk en medisch domein.

Ten aanzien van de doelstellingen betekent dit dat wij gelijk aan de landelijke doelstelling, Jaarlijks 14% van alle thuiswonende 65-plussers willen bereiken voor een valrisico-inschatting, waarvan 3% aan een erkende valpreventieve beweeginterventie deelneemt.

Met de regionale afspraken tussen het gemeentelijk en medisch domein versterken we de integrale samenwerking tussen welzijns- en zorgprofessionals met als doel het aantal valincidenten in de gehele regio substantieel te verminderen. Het welzijn van 65-plussers is hierbij gebaat, want (vroegtijdige) preventieve interventies dragen ertoe bij dat er meer vitale 65-plussers hun zelfstandigheid behouden en daardoor zal de druk op zorg minder hoog zijn, dan zonder de ketenaanpak valpreventie.

4). Verantwoordelijkheden en afspraken partners ketenaanpak valpreventie

- **Gemeenten** hebben de taak om valpreventieve beweeginterventies aan te (laten) bieden voor hun inwoners vanaf 65 jaar. Elke gemeente stelt hiervoor een regievoerder of coördinator valpreventie aan en ontwikkelt een uitvoeringsplan valpreventie waarin aandacht voor de opzet en het doel van de ketenaanpak. Het betreft hier onder andere het betrekken, contracteren en instrueren van gemeentelijke ketenpartners (o.a. welzijnswerkers, thuiszorgmedewerkers, diëtisten, fysio- en oefentherapeuten en andere beweegprofessionals), geven van voorlichting en werving (opsporen doelgroep). Daarnaast hebben gemeenten de taak voor de inkoop van valpreventieve beweeginterventies in het gemeentelijk domein en de taak voor de uitvoering daarvan, inclusief het verwijzen naar de passende valpreventieve beweeginterventies. Ook kunnen de gemeenten inwoners met een hoog valrisico middels de uniforme verwijsbrief (bijlage)

doorverwijzen richting huisartsen voor een valrisicobeoordeling. Bovendien zorgen gemeenten voor een structureel beweegaanbod na de valpreventieve beweeginterventie en houden zij gegevens bij voor de verantwoording en monitoring op lokaal of landelijk niveau.

- **Zorgverzekeraars** hebben de taak om de zorg binnen de zorgverzekeringswet (Zvw) te contracteren, die deel uitmaakt van de ketenaanpak valpreventie, te weten huisartsen voor het afnemen van de valrisicobeoordeling en fysiotherapeuten voor de valpreventieve beweeginterventies in het medisch domein. Daarnaast kan de zorgverzekeraar, indien er voldoende capaciteit is voor de valrisicobeoordeling, o.a. eerstelijnsprofessionals erop wijzen aandacht te hebben voor het signaleren en bepalen van het valrisico bij reguliere consulten of behandelingen.

Indien er in een gemeente problemen zijn bij het opsporen, is Menzis bereid om met de betreffende gemeente in gezamenlijkheid te kijken hoe de opsporing verbeterd kan worden door bijvoorbeeld het beter betrekken van zorgverleners in het medisch domein.

- **Groninger Huisartsen Coöperatie (GHC) als onderdeel van DokNoord** faciliteert en ondersteunt de huisartsen in de uitvoering van de regionale samenwerkingsafspraken (met een uniforme verwijsbrief) naar en door huisartsen (valrisicobeoordeling en verwijzingen) en zorgt voor de inrichting van een regionale checklist voor het uitvoeren van de valrisicobeoordeling alsmede de voorgestelde regionale monitoring op dit onderdeel.

Wanneer kunnen gemeenten toeleiden naar het medisch domein?

De lokale ketenaanpak valpreventie kan van start gaan in een gemeente als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- Er een gemeentelijke coördinator is aangesteld om uitvoering te geven aan de ketenaanpak;
- De opsporing van thuiswonende 65-plussers met valrisico lokaal is ingericht;
- De professionals werkzaam in het gemeentelijk en medisch domein geïnstrueerd zijn om de valrisicotest (VeiligheidNL) af te kunnen nemen en op de hoogte zijn van de uniforme verwijsbrief;
- Er in het gemeentelijk domein onderscheid gemaakt wordt ten aanzien van het interventieaanbod voor laag, matig en hoog valrisico;
- Als de huisartsen hebben aangegeven er klaar voor te zijn, kunnen 65-plussers met een hoog valrisico volgens de uniforme verwijsbrief doorverwezen worden naar de huisarts.

5). Monitoring en evaluatie

We monitoren met als doel om de integrale samenwerking tussen gemeentelijk en medisch domein te verbeteren. Door samen te werken leren we elkaars domeinen beter kennen en ontstaan er nieuwe inzichten om de zorg rondom 65-plussers te optimaliseren. Rondom valpreventie kunnen we onze aanpak finetunen, zodat deze nog effectiever wordt en met als doel daardoor meer potentiële 65-plussers met valrisico op te sporen of vroegtijdige informatie te verstrekken over het belang en de waarde van gezond ouder worden. Uitgangspunt is echter wel dat niet meer dan nodig gemonitord wordt, zodat administratieve lasten beperkt blijven. We zien deze regionale samenwerking als een ontwikkelproces in een lerende omgeving en zijn voortdurend op zoek naar verbeteringen die van toegevoegde waarde zijn voor de gezondheid en het welzijn van de doelgroep.

Naast de verplichte monitoring door gemeenten (zie voor meer informatie: www.monitoringGALA/Loketgezondleven.nl) en de monitoring die landelijk door de zorgverzekeraars op basis van declaratiegegevens gedaan zal worden, willen we regionaal monitoren op de volgende indicatoren:

Gemeente (verplichte landelijke monitoring)

- Aantal 65-plussers bij wie een valrisico test is afgenomen per gemeente;
- Aantal doorverwezen 65-plussers dat heeft deelgenomen aan een preventieve beweginginterventie.

Groninger Huisartsen Coöperatie

- Aantal verwijzingen naar de huisarts voor de uitvoering van een valrisicobeoordeling;
- Welk percentage van patiënten is terecht verwezen voor de afname van de valrisicobeoordeling;
- Hoeveel patiënten zijn door de valrisicobeoordeling uiteindelijk opgenomen in de keten ouderenzorg;
- Hoe is de patiënt bij de huisarts terecht gekomen, (gemeentelijk domein/ medisch domein/ patiënt zelf/ huisarts zelf).

Evaluatie zal in eerste instantie aan het eind van ieder kwartaal plaats vinden binnen het kernteam en/of coördinatoren overleg valpreventie. De frequentie kan op geleide van de behoefte worden bijgesteld.

6). Financiering

In lijn met de landelijke afspraken vergoeden gemeenten en zorgverzekeraars de volgende kosten.

Gemeenten kunnen Brede SPUK-middelen inzetten voor de volgende onderdelen van de ketenaanpak valpreventie:

- Het opsporen van 65-plussers en het vaststellen van het valrisico;
- Het voorlichten en ondersteunen van de mantelzorgers bij het opsporen en ondersteunen van 65-plussers met een matig en hoog valrisico;
- Het aanbieden van erkende valpreventieve beweginginterventies in het gemeentelijk domein bij matig en hoog risico zonder onderliggend lijden;
- Het aanbieden van scholingen gerelateerd aan de ketenaanpak valpreventie;
- Coördinatiekosten om de ketenaanpak binnen de gemeente in te richten, met tenminste zorgverzekeraars en relevante (zorg)professionals.

Zorgverzekeraars:

- Valpreventieve beweginginterventie in het medisch domein (Zvw) voor 65-plussers met een hoog risico op vallen en onderliggend lijden. Welke valpreventieve beweginginterventies vergoed worden is afhankelijk van de individuele polisvoorwaarden van de oudere;
- Valrisicobeoordeling door de huisarts;
- Eventuele verwijzingen naar andere disciplines voortkomend uit de valrisicobeoordeling en vallend onder de basisverzekering dan wel aanvullende verzekering van een oudere.

7). Gezamenlijk overleg, samenwerking en afstemming

Naast de al eerdergenoemde evaluatie/monitoring in het kernteam en coördinatoren overleg ketenaanpak valpreventie, spreken de partijen af minimaal 1x per jaar de uitkomsten van de

**Gezond
Groningen**

monitoring met elkaar te bespreken. Daarnaast kan op lokaal niveau afstemming plaatsvinden tussen gemeentelijk en medisch domein op geleide van de vraag. Het is aan de lokale partijen om een dergelijk overleg in te richten. Ondersteuning door de regionale trekkers ketenaanpak valpreventie kan hiervoor ingeroepen worden.

Ondertekening

Gemeente Groningen, mandaat namens alle Groninger gemeenten

Datum: 24-10-2024
Naam: M. Molema

Handtekening:

Zorgverzekering Menzis, mandaat namens alle zorgverzekeraars:

Datum: 24-10-2024
Naam: J. van 't Klooster

Handtekening:

DokNoord:

Datum: 24-10-2024
Naam: K. Hut

Handtekening:

Bijlage: Uniforme verwijsbrief voor valrisicobeoordeling

Verwijsbrief huisarts in verband met een verhoogd risico op vallen

Beste mevrouw, meneer,

Uit een eerste test is gebleken dat u een verhoogd risico op vallen heeft. Daar kunt u gelukkig wat aan doen. Maak hiervoor een afspraak met uw huisarts.

Wat kunt u van de huisarts verwachten?

De huisarts zal met u kijken wat de mogelijke oorzaken zijn van uw verhoogde valrisico. Afhankelijk van deze oorzaken, bespreekt de huisarts samen met u welke passende vervolgstappen u kunt nemen om de kans om te vallen te verminderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het controleren of u nog wel scherp ziet of dat u moeite heeft met bewegen. Dan is deelname aan een valpreventie cursus bij de fysiotherapeut misschien wel wat voor u.

Neem deze brief mee als u een afspraak bij de huisarts heeft gemaakt.

Informatie voor de huisarts

Betreft: <naam oudere>

Geboortedatum: <geboortedatum oudere>

Datum afname test:

Naam verwijzer:

Organisatie verwijzer:

Gemeente:

Contactgegevens verwijzer:

Optioneel in te vullen door huisarts als terugverwijzing naar het gemeentelijk domein aan de orde is:

De huisarts adviseert u om:

Neem hiervoor contact op met bovenstaand adres.

